

ПРИРОДООХОРОННІ ТЕРИТОРІЇ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Природно-заповідний фонд України – ділянки суходолу і водного простору, природні комплекси та об’єкти, які мають особливу природоохоронну, наукову, естетичну, рекреаційну та іншу цінність і виділені з метою збереження природної різноманітності ландшафтів, генофонду тваринного і рослинного світу, підтримання загального екологічного балансу та забезпечення фонових моніторингу довкілля [1].

Створення природоохоронних територій сьогодні є єдиним реально працюючим в Україні механізмом охорони природних екосистем, ландшафтів, рослинних угруповань та рідкісних видів із тих, охорона яких передбачена законодавством України. Найважливішими засадами формування мережі територій та об’єктів ПЗФ має бути принцип достатньої об’єктної та функціональної репрезентативності в розрізі основних виділів природничого районування регіону (області), як інтегральних критеріїв оцінки їх природоохоронної цінності. Тому мережа територій і об’єктів ПЗФ Київської області має оцінюватися як цілому, так і за виключенням об’єктів, що потрапили у Зону відчуження ЧАЕС [2].

Станом на 01.01.2021 р. [3] на території Київської області нараховується 238 об’єкти, з них: 25 мають загальнодержавне значення, а 213 – місцеве. Загальна (фактична) площа природно-заповідного фонду становить 292,4 тис. га. Природоохоронні території Київської області протягом останніх 6 років збільшилися на 44 шт (рис. 1). Так, на початку 2016 року їх кількість була 194 шт, що в 1,2 рази менше у порівнянні з 2021 роком. Створення нових природоохоронних територій і об’єктів сприяло підвищенню показника заповідності для Київської області від 4 % до 10,4 %.

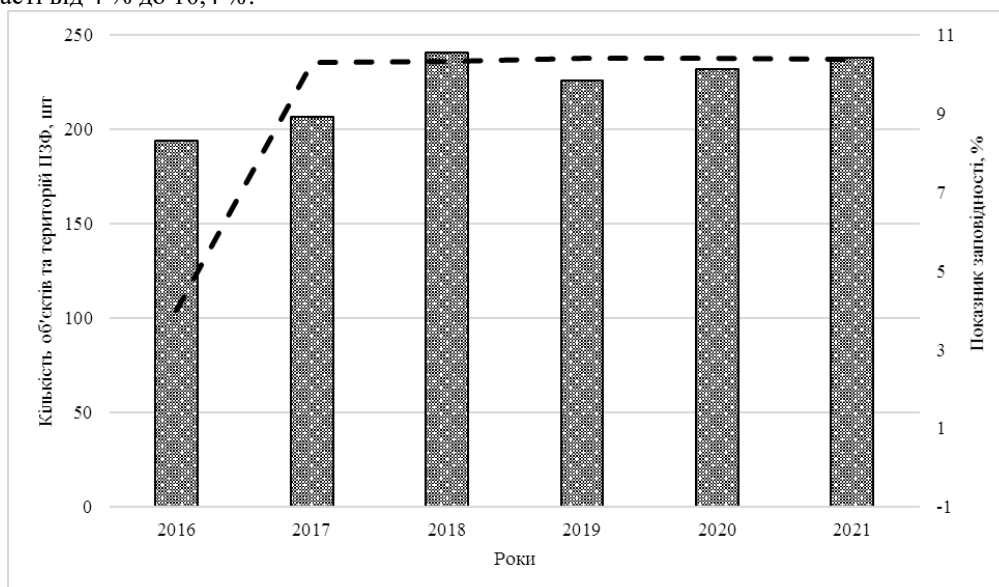

Рис. 1. Кількості територій та об’єктів природно-заповідного фонду Київської області

Мережа природно-заповідного фонду області представлена вісьма категоріями, серед них: біосферний заповідник, національні природні парки, регіональні ландшафтні парки, заказники, парки пам’ятки, заповідні урочища, дендрологічні парки та парки-пам’ятки садово-паркового мистецтва (табл.1). До найвищих категорій за рангом відносять: біосферний заповідник «Чорнобильський радіаційно-екологічний» та два національні природні парки «Залісся» та «Білоозерський». Заказники характеризуються найбільшою кількістю – 108 шт. або 45,4 % від загальної кількості природоохоронних територій області. Так, ландшафтні заказники складають 39,8 % від загальної кількості, ботанічні – 19,4 %, лісові та гідрологічні по 14,8 %, орнітологічні – 8 %, загальнозоологічні та іхтіологічні по 1,85 %. Частка пам’яток природи становить 38,2 % або 91 шт. Переважають ботанічні пам’ятки природи – 85,5 %, комплексні – 6,7 %, геологічні – 5,5 % та гідрологічні – 4,4 %. Аналіз наступних категорій свідчить, що частка наявності для заповідних урочищ становить – 6,7 %, для парків-пам’яток садово-паркового мистецтва – 6,3 %, для регіональних ландшафтних парків – 1,68 % та 0,4 % для дендрологічних парків.

Таблиця 1

Розподіл територій та об’єктів природно-заповідного фонду за їх значенням, категоріями та типами (станом на 01.01.2021 року) [3]

Категорії об’єктів ПЗФ	Об’єкти ПЗФ
------------------------	-------------

	загальнодержавного		місцевого значення		разом	
	кіль- кість,	площа, га	кіль- кість,	площа, га	кіль- кість,	площа, га
	од.	усього	од.	усього	од.	усього
Природні заповідники	-	-	-	-	-	-
Біосферні заповідники	1	226 964,7	-	-	1	226 964,7
Національні природні парки	2	17 206,72	-	-	2	17 206,72
Регіональні ландшафтні парки	-	-	4	5754,567	4	5754,567
Заказники, усього	16	63 276,9	92	27999,94	108	91 276,8419
у тому числі:	6	5612	37	19 858,2201	43	25 470,2201
ландшафтні						
лісові	3	2296,5	13	1880,892	16	4177,392
ботанічні	-	-	21	1736,83	21	1736,83
загальнозоологічні	1	48 870,0	1	212	2	49 082,0
орнітологічні	2	489,7	6	506,1	8	995,8
ентомологічні	-	-	-	-	-	-
іхтіологічні	-	-	2	605	2	605
гідрологічні	4	6008,7	12	3200,9	16	9209,6
загальногеологічні	-	-	-	-	-	-
палеонтологічні	-	-	-	-	-	-
карстово-спелеологічні	-	-	-	-	-	-
Пам'ятки природи, усього	2	92	89	367,21	91	459,21
у тому числі:	-	-	6	14,9	6	14,9
комплексні						
ботанічні	2	92	74	144,835	76	236,835
зоологічні	-	-	-	-	-	-
гідрологічні	-	-	4	181,725	4	181,725
геологічні	-	-	5	25,75	5	25,75
Заповідні урочища	-	-	16	1535,1	16	1535,1
Ботанічні сади	-	-	-	-	-	-
Дендрологічні парки	1	405,8	-	-	1	405,8
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва	3	488,5	12	215,8747	15	704,3747
Зоологічні парки	-	-	-	-	-	-
РАЗОМ	25	308 434,62	213	35 872,6939	238	344 307,3139

Розширення території природно-заповідного фонду Київської області є одним з пріоритетних напрямів роботи департаменту екології та природних ресурсів Київської обласної державної адміністрації. Варто зазначити, що департаментом екології та природних ресурсів Київської обласної державної адміністрації постійно здійснюються заходи по створенню нових територій та об'єктів природно-заповідного фонду, що дасть змогу забезпечити збереження унікальних природних об'єктів на території Київської області, та у цілому збільшити відсоток природоохоронних земель Київщини та України в цілому.

Список використаних літературних джерел

1. Закон України «Про природно-заповідний фонд України. веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2456-12#Text> (дата звернення: 25.11.2022).
2. Регіональна програма розвитку природно-заповідного фонду Київської області «Київщина заповідна» на 2017-2020 роки (науково-практичний коментар). Київ: UNCG. – 2017. – 36 с.
3. Екологічний паспорт Київської області 2020 рік. веб-сайт. URL: <https://mepr.gov.ua/news/39661.html> (дата звернення: 25.11.2022).